

SANT MAGÍ

LA FESTA DEL BARRI

15, 18 i 19 D'AGOST
CERVERA 2009

Associació Amics de Sant Magí

Quaderns Barri de Sant Magí, núm. 19

**Festa de Sant Magí
Cervera, 2009**

Diversos autors

Coordinació editorial: Josep Mas i Max Turull
Coberta: Jordi Sàrries
Revisió lingüística: Teresa Puig, Anna Mas i Judit Estopà
Festa de Sant Magí. Cervera, 2009
Quaderns Barri de Sant Magí, núm. 19

Col·laboren:

Generalitat de Catalunya

Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

Departament d'Acció Social i Ciutadania

Agència de Residus de Catalunya

Institut d'Estudis Ilerdencs

Diputació de Lleida

Consell Comarcal de la Segarra

Paeria de Cervera

Museu Comarcal de Cervera

Centre Municipal de Cultura de Cervera

© dels articles, els autors respectius

© de l'edició, Associació Amics de Sant Magí

L'Associació Amics de Sant Magí no s'identifica necessàriament amb les opinions expressades en els articles signats.

Edita: Associació Amics de Sant Magí, plaça de Sant Magí, 1.

25200 Cervera. Dipòsit legal: L-725-1999

Imprimeix: Impremta Minerva, Av. Polígon Industrial, 14 - 25200 Cervera

SUMARI

Salutació, per <i>Joan Valldaura</i>	7
Salutació, per <i>Miquel Pont</i>	9
Sant Magí i l'aigua, per <i>Mercè Salsench</i>	11

DE LA HISTÒRIA

1859-2009. Cent cinquanta anys dels Jocs Florals, per <i>Isidor Cònsul</i>	15
Fundació d'una capellania a l'església de Sant Magí de Cervera (1809-1814), per <i>Josep M. Llobet i Portella</i>	27
Cognoms típics i tòpics sobre cognoms, per <i>Albert Turull</i>	35
El menhir de Sant Magí (Guils del Cantó, Alt Urgell), per <i>Albert Fàbrega</i>	45
La devoció cerverina a Sant Magí durant els primers decennis del segle XVI, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i>	57
L'arquebisbe de Tarragona Joan Terès peregrina a peu a Sant Magí, per <i>Ramon Boleda Cases</i>	61
Resum de la vida de Sant Magí. Un petit llibre cerverí de l'any 1844, per <i>Ramon M. Xuclà Comas</i>	67
Els habitants del barri de Sant Magí l'any 1846, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i> .	73
La festa de Sant Magí a Cervera, per <i>Magí Raich Brufau</i>	84
Un fantasma recorre pobles i ciutats. Els estornells, per <i>Santiago Serrano Maya</i>	85
Pregó de la festa de Sant Magí 2008, per <i>Ramon M. Xuclà Comas</i>	89
Josep M. Madern Sostres. Pregoner de la festa de Sant Magí, any 2009	95

DE LA GENT

Origen i evolució de l'ametller cultivat, per <i>Miquel Pont</i>	101
Més enllà de Sant Magí, per <i>M. Teresa Salat</i>	113
Cinc cursos de l'Aula d'Extensió Universitària "Canceller Dou" de Cervera, per <i>Eduard Montiu de Nuix</i>	115
L'havanera de Sant Magí, per <i>La Veu de la Segarra</i>	117
La desfilada. L'havanera de Sant Magí, per <i>M. Isabel Valverde</i>	120
Les matraques - La matraca i altres..., per <i>Anton Pedrós i Puig</i>	121

9è aniversari de la reconstrucció de la capelleta del Clot de Sant Magí, per <i>Josep M. Lloveras Canosa</i>	125
Sobre la terra i la llengua, per <i>Rosa Fabregat</i>	133
Seguint la tradició, per <i>Ramon Gené Capdevila</i>	137
Visita a la cova de Sant Magí, per <i>Alumnes i mestres del CEIP les Savines</i>	139
Algunes fonts de Cervera, per <i>Nens i nenes de 2n del CEIP les Savines</i>	141
Equinoteràpia, per <i>Salvador Llorens Niubó</i>	145
Any Amades, per <i>Josep Mas Segura</i>	149
Persones compromeses amb la festa de Sant Magí, per <i>Eduard Montiu de Nuix</i>	157
Josep M. Boquet Tomàs, per <i>Antonio Boquet Tomàs</i>	161
La vida, per <i>Mare Teresa de Calcuta</i>	162
Un conte explicat pel cosí Ramon de Barcelona, per <i>Albert Torras Pey</i>	163
Sermó de la festa de Sant Magí (19/08/2008), per <i>Mn. Jaume Casamitjana i Vilaseca</i>	175
Esglésies de Cervera, per <i>Joan Naboa Armengol</i>	177
“Història escrita amb rodolins, dels portadors de l’aigua cerverins”, per <i>Llorenç Perelló i Folch</i>	184
El col·legi, per <i>Sílvia Balcells Capalvo</i>	186

DE L’ASSOCIACIÓ

Programa d’actes	189
Memòria de l’any 2008 de l’Associació Amics de Sant Magí, per <i>Josep Mas Segura</i>	191
Anunciants i col·laboradors	213

ÍNDEX D'ANUNCIANTS COL-LABORADORS

“la Caixa”	284, 283m	Cervera Mobiliari	257b
Ada	282a	Cim	259
Agrotarga	238	Clenxa	275b
Aluminis Sergi	251a	CMP Correduría de Seguros	225b
Anguera Rosell	282f	Codina Vall, S.L.	277
Anma	282e	Confeccions Carme	282s
Anna Maria	282q	Confort	283z
Anne & Frank	282m	Construccions Piqué	258b
Aquàtic Fitness Centre	271	Copisteria Travesser	267a
Assessoria Prado	264a	Cots Alsina	252a
Auconfec, S.L.	236b	CPS Comercial P. Serra, S.L.	241b
Auto Escuela Cervera	246b	Cucafera	283d
Auto Servei Ametllers, S.A.	254b	Chelsea House	242a
Auto-Escola Sant Antoni	228b	Dondara Copisteria - Papereria	283i
Autoelèctric Pujol, S.L.	248a	Dufer	222a
Bar – Restaurant Barbacana	260b	El Celleret	215b
BBVA	221a	Elec. Graells-Bergada	264b, 283ab
Benzinera BonArea	255	Ermengol Armengol	239
BigMat Cama	215a	Esclat	272a
Bona Teca	250b	Espill	282ab
Brico Indus	Contraportada, 283w	Estació de Servei Bargués	219
Brodats Fàtima	283r	Estanc Gasol	234a
C- Bikes	224b	Eurotrak	Contraportada
Cafè Central	259	Excavacions J. Solanas	247b
Caixa Catalunya	283c	Exelfil	243b
Caixa Manresa	283p	Farmàcia Antonijuan	282g
Caixa Penedès	231	Farmàcia Gomà	282ad
Caixa Terrassa	237a	Farmactiva	220a, 283b
Cal Lluís	242b	Ferreteria Cervera	282k
Calçats Ibàñez	282t	Ferreteria Majà	282y
Calçats Martí	281e	Finques Cos	240b
Caprabo	282v	Finques Fumàs	247a
Carbonell Vins i Licors	245a	Finques Solé	254a
Carbòniques Prat	216b	Fisiomed	282j
Carnisseria - Cansaladeria Casamitjana	257a	Fitness Centre	249
Carnisseria Imma	227a	Flors i Plantes Montserrat	283v
Carnisseria M. Teresa	243a	Flors i Plantes Noemí	281g, 283aa
Carrosseries Sucarrats	220b	Font – VP Buildings	261b
Casa Guspí	256a, 282aa	Fontanet	265a
Casa Teva 04	232a	Forn de pa Josep Valls	262a
Central Line	266b	Forn de pa Martí Xandri	232b
Centre Municipal de Cultura	263	Francisco Hidalgo	283o
Centre Òptic Riera	261a, 281c	Frankfurt Passadís	227b

Funerària de Cervera	235	Pastisseria Sangrà	248b, 281f, 283ac
Futur Sport Vilamajó	282w	Patronat de la Passió	253
Garatge Cervera, S.L.	218a	Pergamí	259
Garatge Isidre, S.L.	245b	Pizzeria – Restaurant Estudiantil	274a
Gendre Fotògraf	267b, 281b, 283y	Pizzeria Jardí	272b
Gidar	226a	Precon	Contraportada
Gisel	281a	Proa	282p
Gómez Grau	217a, 282ae	Pub la Cova	244b
Gotta	283q	Pub Noctàmbul	275a
Herbolari	283f	R. Codina	282x
Hostal la Savina	244b	R.G. Electrònica	237b
Ibercaja	283ae	Ramon Figuerola Niubó	226b
Impremta Minerva	278	Regals Bea	283t
IMSA	241a	Regals Duran	282z
JMB	274b	Restaurant – Braseria del Nord	260a
Josep M. Riu Sánchez	225a	Restaurant Bargaqués	259
L'Altell	259	Rodi	276b
L'Antic Forn	244b	Rosa Vendrell	224a
La Baldufa	276a	Sabadell Atlàntico	283a
La Bombolla	236a	Santander	283x
La Cerverina d' Art	273, 283v	Sartt, Moda Jove	282h
La Cosa Nostra	250a	Sastreria Miret	281d
La Gàrgola	266a	Sebastià Caus	256b, 283l
Laia	282i	Segafutur	259
Llibreria Rossich	282r	Servei de Taxi Josep Rius i Vila	262b
Materials per a la Construcció Beleta	230a	Seyart	269
Mecanitzats Cuñat, S.L.	221b	Sol Solet	282af
Mercè Trullols	282ac	Sort Aventura	283e
Merceria Riera	282n	Subministres Pedrós	216a
Metal·listeria Pipó	233	Supermercat Albareda	244a, 283g
Mobel Línea	229	Tallers Lleó	217b
Mobles Tedal	270b	Tallers R. Vendrell	222b
Moda Punt	283j	Tinto-Pla	234b
Món de l' Art	283k	Tintoreria Bugaderia Farré	283h
Montse	282o	Tit-catering	228a
Montserè	218b	Transcorbera, O.T., S.L.	240a
Net i Polit	227a	Transportes B. Simon	283ab
Ninot Perruquers	251b	Trasports Pedrós-Vila	282u
Noguera – Puig	246b	Truga Esports	234a, 283n
Nova Gestió	270a	Trullols Òptiques	282l
Odontologia Integrada	268a	Twente	282c
Òptica Cervera	282d	Unipost	246a
Oriol	230b	Viatges Kariba	252b
Orobitg	223	Viladot	283s
Pastisseria Agustí	258a, 282b	Villar Mantenimientos	268b

SALUTACIÓ

Joan Valldaura

Paer en cap

La festa de Sant Magí constitueix un exemple clar i potent de la capacitat que tenim els cerverins per mantenir una tradició, nascuda de la vessant més rural i popular de la nostra ciutat, i lligada a dos elements, d'una banda a l'aigua, un producte bàsic per la vida i pel desenvolupament econòmic d'un territori, i de l'altra a la gent d'un barri que continua reivindicant el seu paper dins del casc antic de la ciutat.

Cal fer esment com a característica específica d'aquesta festa, que tot i mantenir uns eixos bàsics, com són l'arribada de l'aigua amb els animals, el ball i el sopar, sempre aporta activitats culturals que donen un valor afegit a tota la festa, com són aquest mateix Quadern o les exposicions relacionades amb la cultura popular (els goigs, les tradicions, ...), i que ens ajuden a no perdre la memòria del que va ser la nostra manera de fer i de viure, i que esdevé un element de reflexió en aquests temps en que tot és immediat, ràpid, tecnològic i global.

Des de la Paeria, volem afegir-nos al record d'en Josep Cisteró, i a la tasca que durant tants anys va realitzar, que ha de significar per tots nosaltres un exemple de constància i amor per una festa que en la mesura que la sentia seva, volia que fos de tots els cerverins i d'aquells que aquests dies ens visiten.

Gràcies en nom de la ciutat, a tots els que d'una manera o altra, feu possible any rera any la festa de Sant Magí, amb totes les seves dimensions.

SALUTACIÓ

Miquel Pont i Farré

Quan anem a una festa, un esdeveniment social, una trobada d'amics o coneguts.... el que sigui, poques vegades pensem en les persones que l'han organitzada, que han perdut hores de son i feina perquè al final tot surti com s'espera.

Només hi pensem quan la persona que ha passat al davant és propera o en tenim certa referència... però si la festa o l'esdeveniment és multitudinari, és a dir, que hi participa molta gent, el saber qui o com s'ha organitzar, queda molt diluït.

Moltes vegades, a més, la gent que passa al davant en l'organització, la que fa la feina, és la que mai surt a l'hora "de les fotos"...

Això és, més o menys el que passa amb la nostra festa de Sant Magí. Si s'ha mantingut tots aquest anys és perquè un grapat de gent ha estat al darrera de tot, organitzant, preparant, empaitant els uns i els altres durant molts anys. Evidentment sense aquesta gent res no seria igual.

En Ramon Xuclà, en el seu pregó de l'any passat, va parlar dels veïns del barri, i ho va fer parlant dels dominics, segurament els primers veïns que hi hagué i que, segons sembla, són els que van portar la devoció a Sant Magí a Cervera. Segur que si ells no haguessin ubicat el seu convent on el van ubicar, actualment no estariem parlant d'aquesta festa, de la mateixa manera que no n'estariem parlant si no hagués estat pels molts i molts veïns dels barri, gent anònima que any rere any deixaven les garbes a l'era en plena temporada de batre per anar a buscar l'aigua a la Brufaganya i portar-la cap a Cervera per repartir-la entre tots els seus veïns; o gent no tant anònima com Mossèn Arques

nascut en aquest barri i que va ajudar a mantenir la tradició durant la guerra i la postguerra.

Actualment sembla que la festa està encaminada a continuar. Al barri moltes cases s'han anat buidant però, al mateix temps, han arribat veïns nous que s'han incorporat a l'organització, ja sigui formant part de la junta o col·laborant en tasques puntuals; i altres veïns que tot i que ja no viuen físicament al barri, la seva vinculació és tant gran que sense ells, segurament costaria molt més de tirar endavant.

De tota manera, la festa no seria una festa si no hi hagués gent que en gaudeix, que hi participa: de què serviria organitzar un sopar si ningú no s'apunta al sopar, o fer l'entrada de l'aigua si no hi ha persones que ho vagin a veure?

L'Associació Amics de Sant Magí som conscients que la festa l'organitzem nosaltres però no per a nosaltres sinó per a tothom. És per això que, un any més, us volem convidar que la visqueu com la vivim nosaltres, que vingueu a l'entrada de l'aigua, al sopar, al ball, a la coca i barreja... en resum, que us feu vostra aquesta festa tan nostra.

SANT MAGÍ I L'AIGUA

Mercè Salsench Ollé

Des de la placeta de Sant Magí, com cada nit del 14 d'agost, sortirem en busca de l'aigua miraculosa. Alguns ho faran a peu, altres en bicicleta o motoritzats; ben diferent de com ho feien antany en carro. Un cop en possessió de la preuada aigua, la vigília del 19 d'agost es donarà lloc a la seva entrada a Cervera i, en el dia senyalat, de bon matí, es repartirà en processó.

És molt interessant saber l'origen d'aquesta festa popular, que es remunta al segle XVI, encara que també seria apropiat buscar més enllà, en la figura de Sant Magí i la seva relació amb l'aigua. Per molts està més que paït, en canvi, altres no han fet ni el tast.

Humilment, faig un esbós de la seva vida llegendària. Fou un ermità que visqué entre finals del segle III i principis del IV. Nasqué a Tarragona o en un dels pobles de la vora de la Brufaganya. Quan els seus pares moriren, Sant Magí vengué part de l'herència per repartir-la entre els pobres. En acabat, es retirà durant trenta anys en una cova, situada en la mateixa zona de la Brufaganya. Durant aquest aïllament, la persecució dels cristians decretada per l'emperador romà Maximià arribà a Tarragona. Sant Magí, assabentat, sortí en defensa dels seus congèneres cristians. Fou detingut i empresonat però de manera misteriosa fugí. Fou de nou detingut en la seva cova de la Brufaganya. Els soldats el duïen reclús i, en passar per un torrent, féu brollar unes fonts, les quals funcionen actualment, per apagar la set dels seus botxins. Llavors digué el Sant : - "On el meu gaiato caigui, un riu naixerà". I nasqué un riu anomenat Gaià.

Arriba com puguis en busca de l'aigua feta brollar per Sant Magí!

Per Sant Magí, bona festa i bon bocí!

